

FAGES ÉS UNA CIRCUMSTÀNCIA AFEGIDA

EL PAÍS I
LA SEVA
GENT

Josep López de Lerma

ADVOCAT I EXVICEPRESIDENT DEL CONGRÉS
DELS DIPUTATS

La Diputació de Girona, en el marc de l'anomenada Col·lecció Josep Pla, va reeditar recentment la novel·la *Climent*, finalista del premi Creixells l'any 1933, l'autor de la qual, en **Carles Fages de Climent**, afirmà no haver-la concebuda mai, sinó que va néixer a les seves mans «mentre removia papiers a la recerca de quelcom indeterminat, potser a la recerca de mi mateix», segons va escriure en la seva *Justificació*. Ben mirat, com digué l'**Anton M. Espadaler** l'octubre passat, ni per astorament ni per esglai és una novel·la històrica, com sol qualificar-se, ni tampoc és una biografia cruel d'alguns dels seus avantpassats, com també s'ha dit i s'ha escrit, sinó, parafrasejant **Josep Pla**, tan sols una vaga aproximació a n'**Enric de Climent i Casadevall** i n'**Enric de Climent i Vidal**, besavi i avi d'en Carles, respectivament, posant de relleu, això sí, que la Història és feta de coses ordinàries i de cap d'extraordinària.

El director de la col·lecció, **Lluís Muntada Vendrell**, ha tingut tres encerts: el primer, editar-la de nou i posar damunt la taula dels fatxendes de la literatura catalana un nom, Fages de Climent, que mai no ha estat sant de la seva devoció, i ells s'ho han perdut; el segon, emprar la primera edició de *Climent*, publicada a Barcelona el 1933, per sotme-

tre-la a criteris lingüístics d'avui sense sacrificar la transgressió conscient que en Fages de Climent va fer, cosa que en **Dani Vivern** ha fet acuradament, amb precisió delicada i allunyant-se volgutament de les «normes»; i el tercer, que en **Pere Fages**, fill de l'il·lustre poeta i prosista, redactés un *Postfaci* que literàriament competeix de manera oberta amb l'autor dels famosos *Epigrames* o de la no menys celebrada *La balada del Sabater d'Ordis*. Tot plegat, un encert.

He llegit el resultat final i he de confessar que ha estat un plaer començar per en Pere i acabar per en Carles, i no pas a l'inrevés, com la lògica imposava. Fet així, descobrijo les sentències inapel·lables del pare respecte de la nissaga familiar –«Nosaltres som Climent. Ens diem Fages com una circumstància afegida» i «La vida dels Climent era atzarosa, rica i imprevisible, i, per damunt de tot, apassionada; la dels Fages era una trajectòria sense enurts i sense altre fita que la riquesa i la tranquil·litat burgesa»– i descobrijo, també i sobretot, la qualitat literària d'en Pere Fages, extraordinària, d'una bellesa difícil de superar, rica en vocabulari i ordenada amb senzillesa atraient sobre el paper, i la seva voluntat de posar els punts sobre les is, entenc, respecte de qui va escriure amb desmesurat ego allò de «Al carrer de Monturiol, l'inventor del submarí, jo i en Salvador Dalí –tres genis– hem vist el sol», que esculpit en pedra es troba a Figueres; és a dir, el seu propi pare.

I és que, com bé digué en Carles Fages de Climent, la seva novel·la, puix així qualifica el llibre, no fou parida per la seva ment, sinó guiada i guarnida per la documentació obrant al *Llibre de fets de la casa*, si bé per no tota, doncs com posa de manifest el seu fill, Pere, «fets majors

són silenciats», com ara l'afer de la Pelikana, convenientment descrit per l'**Enric Trilla i Morató** al seu interessant llibre *Naufragis a la mar de l'Alt Empordà*, editat per Brau, d'on sembla prové la «plata» que hauria capgirat en positiu la sempre tremolosa hisenda dels Climent, com també la de nombroses famílies de Cadaqués i voltants, que mai no explicaren el destí final de les 300.000 peces de vuit i diverses mercaderies que portava a bord abans de patir naufragi i ni tan sols el lloc exacte del mateix, malgrat les taxatives ordres de **Joan d'Àustria** per aconseguir de nou el Reial Patrimoni embarcat a Cadis. Ni els garfis ni la campana d'immersió ni tan sols el notari de Palamós, **Francesc Pujada**, es posaren al costat de les autoritat de l'època desplaçades a l'Empordà. El silenci de la gent fou directament proporcional al repartiment fet.

Enguany, en setmanes o en mesos, l'Ajuntament de Figueres podria tancar la compra de «Casa Fages». No ho té fàcil, perquè onze són els hereus de l'immoble i, qui ho sap?, perquè, segons Pere Fages, «l'única aparença de virtut dels Climent –els meus avantpassats– rau en la seva murrieria i en la inqüestionable tenacitat de la seva ambició». Tanmateix, una nissaga que ha donat abats, pagesos, diputats, mercaders, diplomàtics, lladregots, cellerers, eclesiàstics, pescadors, governadors, clergues, escriptors i, fins i tot, la Germandat dels Climent o Causa Pia, creada sota la protecció del monestir de Sant Pere de Roda amb el postulat fundacional que «mai cap jutge eclesiàstic o civil podrà intervenir-hi», pot tornar a reviuire l'epístola de l'Enric de Climent en el punt just que diu «em pronunciaré, per complir amb això que anomenen honor».